

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 12 mars 1900, kl. 12 middagen.

*Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2,
i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl.
Maj:t angående tryckning och utdelning af vissa
komitébetänkanden och deröfver afgifna yttranden.*

Till sitt första tillfälliga utskott har Andra Kammaren remitterat herr
C. J. Öbergs motion, n:o 119, i hvilken hemställes,

»att Riksdagen ville besluta i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:ts täcktes draga försorg om, att af honom tillsätta komitéers betänkanden och vederbörande embetsverks deröfver afgifna yttranden uti ärenden, hvari Riksdagen hos Kongl. Maj:t begärt utredning och förslag, måtte, i den mån dylika betänkanden och yttranden till Kongl. Maj:t inkomma, till trycket befordras och under tid, då Riksdag icke är samlad, till dess ledamöter i deras hemorter med allmänna posten i tillräckligt antal exemplar öfversändas».

De grunder, på hvilka motionären stöder denna hemställan, äro följande:

»Kongl. Maj:t har som bekant på senare tider, när det gällt olika frågor af större betydighet, allt mer och mer börjat anlita komitéer, för att med stöd af den mera allsidiga och grundliga utredning, som på denna

väg torde stå att vinna, bereda möjlighet för en lycklig lösning af dessa frågor, och för närvarande äro också ett flertal dylika komitéer i full verksamhet.

Öfver de betänkanden och förslag, som af respektive komitéer utarbetats, inforas sedermera vederbörande embetsverks utlåtanden, innan Kongl. Maj:ts i proposition till Riksdagen gör någon direkt framställning i ett sådant ämne.

Dessa komitébetänkanden jemte vederbörande embetsverks deröfver afgifna yttranden blifva emellertid först samtidigt med att Kongl. Maj:ts i dithörande frågor afgifna propositioner för Riksdagen framläggas för dess ledamöter tillgängliga, hvilket har till följd, att dessa mången gång icke blifva i tillfälle att taga närmare del af de viktiga förarbeten, som ligga till grund för Kongl. Maj:ts förslag och således icke heller kunna egna dessa oftast mycket vidlyftiga frågor — åtminstone på långt när ej alla af dem — den sakliga granskning, som önskligt vore, detta beroende på den mångfald af ärenden, som på kort tid hopas, och hvilka jemte de, så att säga, löpande riksdagsgöromålen taga den enskilde riksdagsmannens tid och uppmärksamhet i anspråk.

Denna nu påpekade olägenhet skulle dock, enligt mitt förmenande, i väsentlig mån afhjelpas, om komitéernas betänkanden jemte deröfver afgifna yttranden i tillräckligt antal exemplar trycktes och pr post distribuerades bland kamrarnes ledamöter i deras hemorter, i händelse nemligen dessa förslag och yttranden afgifvits under tid, då Riksdag icke vore samlad, då möjlighet derigenom skulle beredas en hvar riksdagsman att i lugn och ro arbeta sig in i de särskilda frågorna och derigenom redan på förhand hinna förskaffa sig en på sakliga skäl grundad uppfattning beträffande dem.

Alldeles gifvet synes mig vara, att detta skulle i alla afseenden utöfva ett mycket gagneligt inflytande på riksdagsarbetet äfven derutinnan, att detsamma då skulle kunna bedrivas med mera kraft och skyndsamhet.

Som förhållandena nu äro, saknar den enskilde kammarledamoten, som sagdt, ofta tid och tillfälle för att hinna bilda sig ett fullt sjelfständigt omdöme i en fråga; men intet är viktigare än att den, som fått sig riksdagsmannauppdraget anförtrödt, har möjlighet dertill, så att han icke blir hänvisad att afgifva sitt votum i en sak, som han icke i grunden känner.»

Innan utskottet går att yttra sig öfver förevarande motion, torde böra förutskickas några upplysningar om komitéernas betänkanden med deröfver afgifna utlåtanden i allmänhet.

För Riksdagens räkning aflemnas årligen till riksgäldskontoret från vederbörande departement åtskilligt dylikt tryck. Så öfverlemnades enligt uppgift

år 1895	—	13	särskilda	häften,
» 1896	—	13	»	»
» 1897	—	10	»	»
» 1898	—	16	»	»
» 1899	—	14	»	»

Ofta aflemnas först bilagor, statistiska utredningar, tabeller m. m. Efter förloppet af en eller flera månader inkommer hufvudbetänkandet; sedermera efter förloppet af stundom flera år vederbörandes utlåtanden eller yttranden; emellanåt äfven högsta domstolens betänkande, då frågan om-sider är så utredd, att proposition till Riksdagen kan aflåtas. Det har så-lunda förflutit två ända till tretton år från den tid, då det egentliga komité-betänkandet trycktes, till den tid, då en på detsamma grundad kongl. pro-
position afläts. De i fråga varande häftena äro stundom ganska vidlyftiga: häften om 85 ända till 88 tryckark hafva förekommit. Allt detta tryck distribueras nu, såsom motionären anmärker, åtminstone i regel först sam-tidigt med de propositioner, till hvilka det ger anledning. Men sådant komitétryck, som icke föranleder någon kongl. proposition, distribueras alls icke bland riksdagsmännen, utan får ligga qvar hos riksgäldskontoret.

Såsom motionären framhållit, kommer sålunda komitétrycket åtminstone de fleste riksdagsmännen så sent till del, att de i allmänhet icke kunna hinna grundligt sätta sig in i detsamma före afgörandet i Riksdagen. I syfte att undanrödja denna olägenhet föreslår nu motionären, att alla dylika hand-lingar måtte omedelbart tryckas och distribueras bland riksdagsmännen — alltså mellan riksdagarna pr posto.

Något uttalande från Riksdagens sida om dessa handlingars tryckning är emellertid obehöfligt, då de alltid bruka befordras till trycket, så snart de inkommit till Kongl. Maj:t.

Distributionen pr posto skulle medföra ökade kostnader och kräfva ökad aflöning åt distributören, enär hans arbete naturligtvis skulle blifva betydligt större. Vida enklare vore en sådan anordning, att allt komitétryck, som utkomme under riksdags lopp, distribuerades genast, men det, som utkomme mellan två riksdagar, vid början af den senare riksdagen.

Fråga kan emellertid uppstå, huruvida ens en sådan anordning skulle medföra stort gagn. Sjelfva komitébetänkandet skulle ofta komma att utdelas åratal före deröfver afgifna utlåtanden; mottagaren af det förra skulle till och med stundom vara en annan person än mottagaren af det senare. Och äfven om han vore samma person, skulle han vid sådant förhållande lätt kunna tappa bort den ledande tråden, som genomgår och förenar de olika handlingar, som sålunda höra tillsammans.

Mera ändamålsenligt vore väl då, att samtliga sammanhängande komitéhandlingar hemsändes på en gång till riksdagsmännen några månader före början af den riksdag, under hvilken på dem fotad proposition aflåtes.

Men fränsedt den omständigheten, att det stundom kan vara svårt för vederbörande att flere månader i förväg definitivt afgöra, huruvida en dylik proposition skall nästpåföljande riksdag aflåtas, kan det sättas i fråga, om ens en dylik distribution skulle leda till ett mera allmänt, grundligt studium af komiteliteraturen. Det komitétryck, som inkommit till riksgäldskontoret, har, såsom redan nämnts, de sista fem åren utgjort i medeltal cirka 13 ofta ganska omfattande häften om året. Ett grundligt studium af dessa skulle helt visst taga en persons hela arbetstid i anspråk. Kan man nu ställa så stora fordringar på riksdagsmännen, att de mellan riksdagarne helt och hållet gå upp i studiet af komitéhandlingar? Svaret på denna fråga kan näppeligen blifva mera än ett.

Otvifvelaktigt är emellertid, att något bör göras i motionens syfte; ty, om än otänkbart är, att alla komitéhandlingar kunna grundligt studeras åtminstone af de allra flesta, så är det likväl klart, att riksdagsmannen bör sättas i tillfälle att med det första förskaffa sig sådana handlingar, som intressera honom. Detta mål torde enklast kunna vinnas på så sätt, att det må lemnas hvarje riksdagsman tillfälle att efter requisition utbekomma från riksgäldskontoret det komitétryck, som han önskar. Någon särskild riksdagsskrivelse till Kongl. Maj:t torde dock näppeligen behövas för detta syftemåls ernående, då, enligt hvad som kommit till utskottets kännedom, riksgäldskontoret redan förut på derom af enskild riksdagsman framställd begäran till honom utlemnade dylika handlingar. Det bör därför för när-

varande vara nog att här uttala den vissa tillförsigten, att samma tillmötesgående äfven i framtiden måtte visas.

För öfrigt är motionen ofullständig så till vida, att den afser endast sådana komitébetänkanden och deröfver afgifna yttranden, som röra ärenden, i hvilka Riksdagen hos Kongl. Maj:t begärt utredning och förslag, men deremot icke betänkanden m. m. af sådana komitéer, som Kongl. Maj:t af eget initiativ nedsatt, ehuru sådana betänkanden kunna vara af lika stor vigt att studera som de förra. I motionen talas vidare blott om af Kongl. Maj:t tillsatta komitéer, men icke om sådana, som tillsätts på Kongl. Maj:ts bemyndigande. Utskottet ser i dessa omständigheter ett ytterligare skäl för sin hemställan,

att ifrågavarande motion icke må till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1900.

På utskottets vägnar:

EMIL HAMMARLUND.